

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Заробітна плата працівників Чернівецької області за 2015 рік

Економічна доповідь

Чернівці

**Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Чернівецькій області
Управління аналізу статистичних даних
Відділ аналізу даних демографічної та соціальної статистики**

вул.Головна, 249-а, м.Чернівці 58018, Україна
тел. (0372) 58-15-60, факс (0372) 58-19-33
електронна пошта: gus@cv.ukrstat.gov.ua
веб-сайт: www.cv.ukrstat.gov.ua

Відповідальні за випуск Коропотницька М.В., Брухович Г.В.

Комплексна економічна доповідь **“Заробітна плата працівників Чернівецької області за 2015 рік”** підготовлена колективом відділу аналізу даних демографічної та соціальної статистики управління аналізу статистичних даних за участю відділів реєстрації цін та обробки даних вибіркового обстеження населення.

В економічній доповіді наведена інформація щодо кількості найманих працівників, розміру їхньої заробітної плати та стану виплати заробітної плати. Аналіз показників наведено в динаміці за два роки, за видами економічної діяльності та регіонами області. Довідково наведено співставлення окремих показників за областями Карпатського економічного району та середніми рівнями в цілому по Україні. У доповіді використані дані з державної статистичної звітності за 2014–2015рр. за формами №1-ПВ “Звіт з праці” (місячна), №1-ПВ “Звіт з праці” (квартальна) та дані експрес – інформації, підготовленої Держстатом.

Більш детальна характеристика показників статистики оплати праці та соціально-трудова відносин розміщується в статистичному збірнику “Праця в Чернівецькій області” та статистичних бюлетенях “Кількість, робочий час та оплата праці найманих працівників”, “Соціально-трудова аспекти суб’єктів економічної діяльності області”.

СКОРОЧЕННЯ

Тире (–)	– явищ не було
Символ (х)	– заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу
млн.	– мільйон
тис.	– тисяча
грн.	– гривні
р.	– рік

З питань придбання доповіді звертатись

адреса: Головна 249-а, м.Чернівці 58018, Україна (каб. № 405).
телефон: (0372) 58-15-60

Вих. №7.02–51/23 від 21.03.2016р.

© Головне управління статистики у Чернівецькій області, 2016

Заробітна плата працівників області за 2015 рік

Кількість працівників

Кількість штатних працівників підприємств, установ, організацій¹ області (далі – підприємства) у 2015р. становила 117,5 тис. осіб, що на 8,4% менше, ніж у 2014р. Із загальної кількості працівників майже кожен третій працював в закладах освіти, п'ятий – у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги, майже кожен восьмий – у промисловості.

Якщо розглядати регіональну структуру працюючих на підприємствах області, то характерним, як і для інших регіонів України, є зосередження робочої сили в обласному центрі (52,9% працівників підприємств області). Серед районів області найбільше працівників було зайнято у Сторожинецькому (6,4% від загальної кількості працюючих в області), Новоселицькому та Кіцманському (по 5,5%) районах, найменше – у Кельменецькому (2,5%) та Путильському (2,6%) районах.

Середньооблікова кількість штатних працівників по містах та районах області за 2015 рік

	Середньооблікова кількість працівників	
	осіб	у % до підсумку
Усього по області	117458	100,0
м.Чернівці	62085	52,9
м.Новодністровськ райони	2176	1,8
Вижницький	5043	4,3
Герцаївський	3132	2,7
Глибоцький	5054	4,3
Заставнівський	3996	3,4
Кельменецький	2958	2,5
Кіцманський	6511	5,5
Новоселицький	6483	5,5
Путильський	3020	2,6
Сокирянський	4704	4,0
Сторожинецький	7481	6,4
Хотинський	4815	4,1

Крім штатних працівників для виконання обсягу робіт (послуг), випуску продукції на підприємствах області працювало 7,0 тис. осіб позаоблікового складу, з яких 4,0 тис. осіб – зовнішні сумісники, 3,0 тис. осіб – працюючі за цивільно-правовими договорами.

У 2015р., як і у попередньому, збереглося явище вимушеної неповної зайнятості. Зокрема, кількість працівників, які були переведені з економічних причин на неповний робочий день (тиждень) становила 7,1 тис. осіб (6,0% від середньооблікової кількості працівників), що на 27,6% менше, ніж у 2014р.

Кількість працівників, які знаходились у відпустках без збереження заробітної плати, становила 1,5 тис. осіб (1,3% від середньооблікової кількості працівників). Порівняно з 2014р. їх кількість зменшилася на 8,9%.

¹ Тут і надалі дані наведено по юридичних особах та відокремлених підрозділах юридичних осіб із кількістю найманих працівників 10 і більше осіб.

У середньому одним штатним працівником у 2015р. було відпрацьовано 1583 години або 87,5% встановленого відповідно до режиму роботи підприємств фонду робочого часу, проти 1569 годин або 86,8% у 2014р. Питома вага невідпрацьованого робочого часу у фонді робочого часу у 2015р. становила 12,5%, у 2014р. – 13,2%.

Для виконання у 2015р. обсягу робіт (послуг), випуску продукції за умови повної зайнятості було достатньо 98,9% (у 2014р. – 97,3%) чисельності працівників підприємств області. З різних причин (економічних, соціальних та сезонних) у 2015р. не працювало 1,2 тис. осіб або 1,1% загальної кількості працюючих (у 2014р. – 3,4 тис. осіб або 2,7%).

Динаміка зайнятості працівників формується під впливом руху кадрів, який характеризується високим рівнем мобільності. Люди шукають більш високих заробітків, кращих умов праці тощо.

У таких видах економічної діяльності як будівництво, фінансова та страхова діяльність, сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство, оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів та тимчасове розміщування й організація харчування, кількість прийнятих та вибулих складала від 88,1% до 200,7% середньооблікової кількості штатних працівників. Серед промислових видів діяльності найбільш високий рівень мобільності спостерігався на підприємствах з виробництва електричного устаткування, текстильного виробництва, виробництва одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, добувної промисловості і розроблення кар'єрів та з виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції (85,7–128,3%).

Коефіцієнт валового обороту робочої сили по області (відношення кількості прийнятих та вибулих до середньооблікової кількості працівників) становив 50,0% проти 50,5% у 2014р. Коефіцієнт прийому порівняно з 2014р. зменшився на 1,1 в.п., а коефіцієнт звільнення – збільшився на 0,6 в.п. і становив відповідно 22,6% та 27,4%.

У 2015р. спостерігалось перевищення кількості вибулих осіб порівняно з прийнятими у всіх видах економічної діяльності. Із загальної кількості вибулих переважна більшість (86,5%) залишила робочі місця за рахунок плинності кадрів і тільки 8,0% – з причин змін в організації виробництва і праці.

Грошові доходи

За даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств середньомісячні грошові доходи¹ одного домогосподарства області у 2014р. становили 4402,97 грн. і зросли в порівнянні з 2013р. по області на 12,7% (по Україні в цілому – на 2,1%).

Довідково:**Середньомісячні грошові доходи одного домогосподарства за областями Карпатського економічного району, грн.**

	2014р.	2013р.
Україна	4160,68	4073,20
Закарпатська	5148,91	4399,00
Івано-Франківська	4172,15	3742,32
Львівська	4605,00	4220,48
Чернівецька	4402,97	3906,50

У середньому на одного члена домогосподарства еквівалентні² грошові доходи по Україні в цілому становили 1981,28 грн. на місяць; по областях Карпатського економічного району: у Львівській – 1910,79 грн., у Чернівецькій – 1889,69 грн., у Закарпатській – 1886,05 грн. та у Івано-Франківській – 1738,40 грн.

Основною складовою грошових доходів домогосподарства області була оплата праці, яка в структурі цих доходів складала 47,5%.

Середньомісячні грошові доходи одного домогосподарства області за 2013–2014рр. наведені у таблиці:

	2014р.		2013р.	
	у середньому за місяць у розрахунку на одне домогосподарство, грн.	у % до грошових доходів	у середньому за місяць у розрахунку на одне домогосподарство, грн.	у % до грошових доходів
Усього грошових доходів	4402,97	100,0	3906,50	100,0
у тому числі				
оплата праці	2089,68	47,5	2020,58	51,7
доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості	554,41	12,6	196,43	5,0
доходи від продажу сільськогосподарської продукції	236,02	5,4	125,85	3,2
пенсії, стипендії та соціальні допомоги, надані готівкою	1092,90	24,8	1159,31	29,7
інші грошові доходи	429,96	9,7	404,33	10,4

¹ Грошові доходи домогосподарств складаються з суми грошових та натуральних (у грошовій оцінці) надходжень, одержаних членами домогосподарства у вигляді оплати праці та іншої зайнятості, доходів від власності у вигляді відсотків, дивідендів, продажу акцій та інших цінних паперів, надходжень від продажу нерухомості, особистого та домашнього майна, соціальних допомог, субсидій готівкою, пенсій, стипендій, грошових допомог від родичів та інших осіб, а також інших грошових доходів.

² Починаючи з 2011р. при розрахунках середньодушових показників, а також показників диференціації населення та домогосподарств за рівнем матеріального добробуту відповідно до сучасної міжнародної практики впроваджено використання шкали еквівалентності. Зазначена шкала є системою коефіцієнтів, яка відображає зменшення мінімально необхідних потреб на одного члена домогосподарства при збільшенні розміру домогосподарства та зміні його складу. В Україні застосовується шкала, за якою першому члену домогосподарства присвоюється коефіцієнт 1, а всім іншим – 0,7.

У 2014р. в порівнянні з 2013р. зменшилася в грошових доходах одного домогосподарства області частка пенсій, стипендій та соціальних допомог, наданих готівкою, на 4,9 в.п.; частка оплати праці – на 4,2 в.п. Одночасно зросла частка доходів від підприємницької діяльності та самозайнятості на 7,6 в.п. та частка доходів від продажу сільськогосподарської продукції – на 2,2 в.п.

Оплата праці найманих працівників

Середньомісячна **номінальна заробітна плата** штатного працівника підприємств області у 2015р. порівняно з 2014р. зросла на 18,3% і становила 3050 грн., що у 2,2 раза вище рівня мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму встановленого для працездатної особи, що діяли у грудні 2015р. (1378 грн.). Нарахування за одну оплачену годину на одного працюючого у 2015р. становили 21,01 грн.

Динаміку росту номінальної заробітної плати найманих працівників за останні п'ять років наведено у таблиці:

	Нарахована заробітна плата в середньому за рік				
	на одного штатного працівника		на одного працівника в еквіваленті повної зайнятості		за одну оплачену годину грн.
	грн.	у відсотках до попереднього року	грн.	у відсотках до заробітної плати штатного працівника	
2011	1985	112,1	2099	105,7	13,60
2012	2329	117,3	2454	105,4	15,92
2013	2484	106,6	2618	105,4	17,07
2014	2578	103,8	2732	106,0	17,92
2015	3050	118,3	3175	104,1	21,01

Зростання номінальної заробітної плати у 2015р. порівняно з 2014р. було зафіксовано у всіх видах економічної діяльності, його темпи коливалися від 0,8% у сфері надання інших послуг до 47,2% в будівництві.

Серед промислових видів діяльності зростання середньомісячної номінальної заробітної плати було в межах від 6,4% на підприємствах з виробництва машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань до 2,3 раза – з виробництва електричного устаткування. Зменшення заробітної плати було лише на підприємствах з виробництва основних фармацевтичних продуктів та фармацевтичних препаратів.

Як і раніше, спостерігалась значна диференціація за розмірами заробітної плати серед різних видів діяльності. Так, співвідношення найвищого розміру середньомісячної заробітної плати (у фінансовій та страховій діяльності – 5044 грн.) та найнижчого її рівня (в сфері надання інших видів послуг – 1575 грн.) становило 3,2 раза.

Найбільш високооплачуваними залишаються працівники сфери фінансової та страхової діяльності, державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування, де заробітна плата перевищила середній показник по економіці області в 1,7–1,3 раза.

Серед промислових видів діяльності лідерами, як і раніше, є підприємства з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, виробництва комп'ютерів, добувної промисловості та електронної та оптичної продукції, де заробітна плата на 54,4–32,3% перевищувала середній рівень по економіці області.

Серед областей Карпатського економічного району рівень заробітної плати працівників підприємств області за 2015р. був одним з найменших і становив 72,7% від загальноукраїнського показника, або був меншим на 1145 грн. (за 2014р. – 74,2% або на 898 грн., за 2013р. – 76,1% або на 781 грн.).

Збереглася значна диференціація рівня оплати праці і серед міст та районів області. Найвищий рівень заробітної плати був у Путильському районі (3210 грн.) та перевищував середній показник по області на 5,3%, а найнижчий – у Новоселицькому районі (2442 грн.), що на 19,9% менше від середнього рівня по області. У містах Чернівцях та Новодністровську розмір заробітної плати перевищував середній показник по області на 5,7% та 48,4% відповідно.

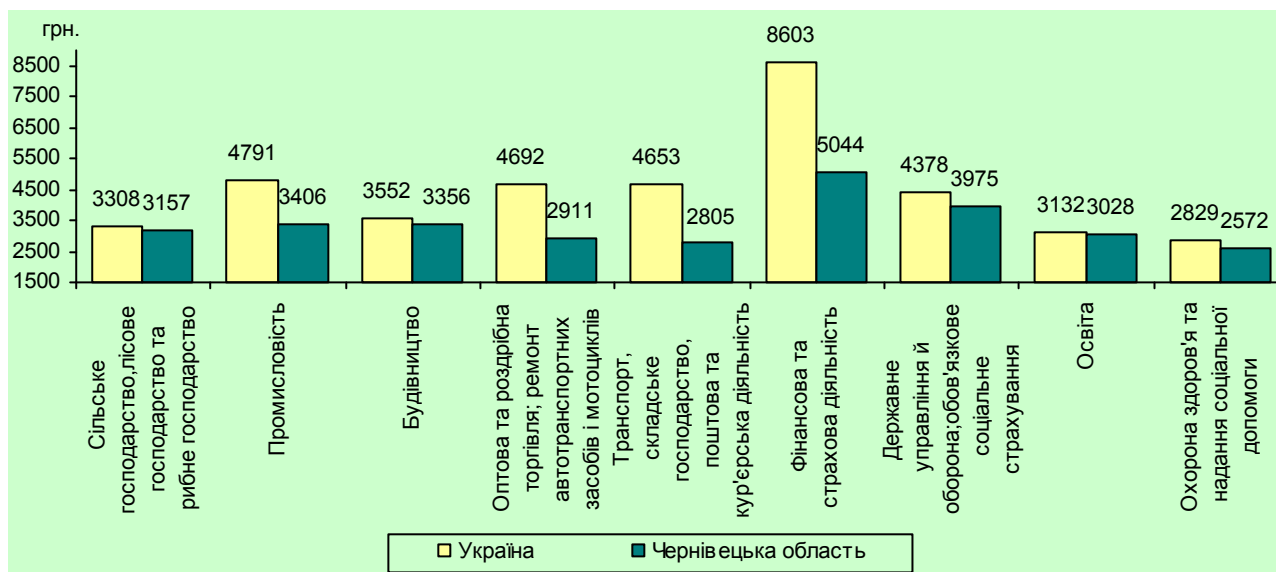
Співвідношення між розмірами середньомісячної заробітної плати одного штатного працівника за видами економічної діяльності по області та по Україні наведено у графіку:

Довідково:

Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника за областями Карпатського економічного району за 2015 року

	Грн.	У % до 2014р.
Україна	4195	120,5
Закарпатська	3381	123,2
Івано-Франківська	3402	118,4
Львівська	3646	123,1
Чернівецька	3050	118,3

Співвідношення середньомісячної заробітної плати одного штатного працівника по Чернівецькій області та по Україні за окремими видами економічної діяльності за 2015 рік

Значно відстає рівень оплати праці працівників області від відповідного виду діяльності країни в сфері інформації та телекомунікацій (в 2,5 раза), надання інших видів послуг (в 2,3 раза), професійної, наукової та технічної діяльності (в 2,2 раза), в установах фінансової та страхової діяльності та на підприємствах транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності (в 1,7 раза), в сфері мистецтва, спорту, розваг та відпочинку (на 38,2%), оптової та роздрібною торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів (на 38,0%). Рівень оплати праці працівників сфери освіти, охорони здоров'я та соціальної допомоги, державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування та діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування майже не відрізнявся від рівня, який склався в країні (96,7–79,9% від середнього рівня по Україні), що є результатом державного регулювання розмірів заробітної плати в бюджетній сфері економіки.

Довідково:

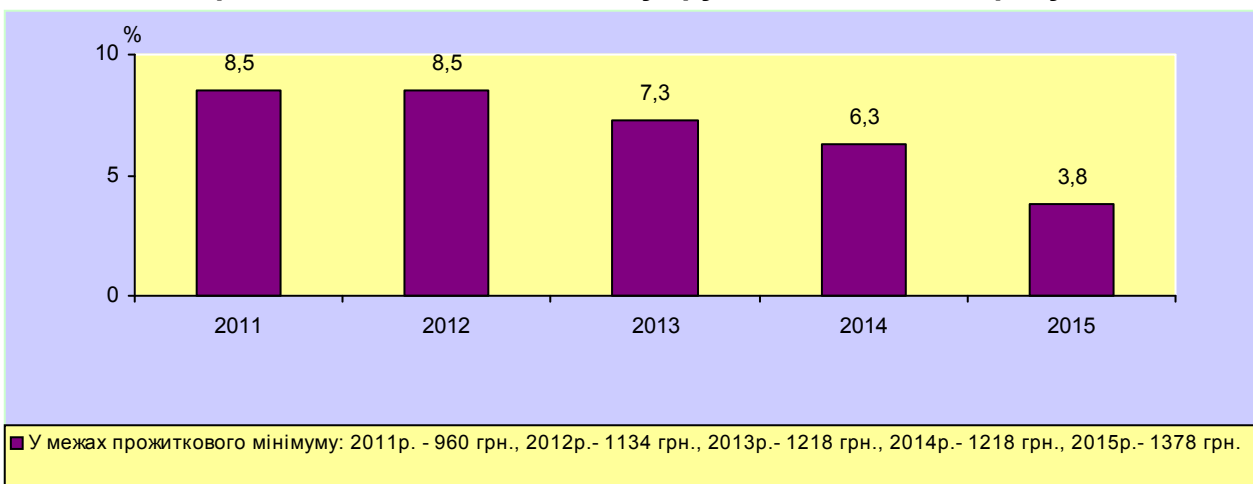
Індекс реальної заробітної плати за областями Карпатського економічного району за 2015р.

	у % до 2014р.
Україна	79,8
Закарпатська	80,0
Івано-Франківська	77,7
Львівська	79,4
Чернівецька	78,1

Одним із важливих індикаторів стану рівня життя населення є показник реальної заробітної плати. У середньому за 2015р. порівняно з 2014р. індекс реальної заробітної плати становив 78,1%, а впродовж року (грудень 2015р. до грудня 2014р.) – 94,5%. По Україні даний показник за 2015р. порівняно з 2014р. становив 79,8%.

У грудні 2015р. зменшилася кількість працівників, оплата праці яких знаходиться у межах мінімальної заробітної плати, встановленої законодавством. Порівняно з груднем 2014р. їхня частка в загальній кількості зменшилася на 2,5 в.п.

Динаміка кількості працівників, яким заробітну плату нараховано у межах прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діяв у грудні відповідного року

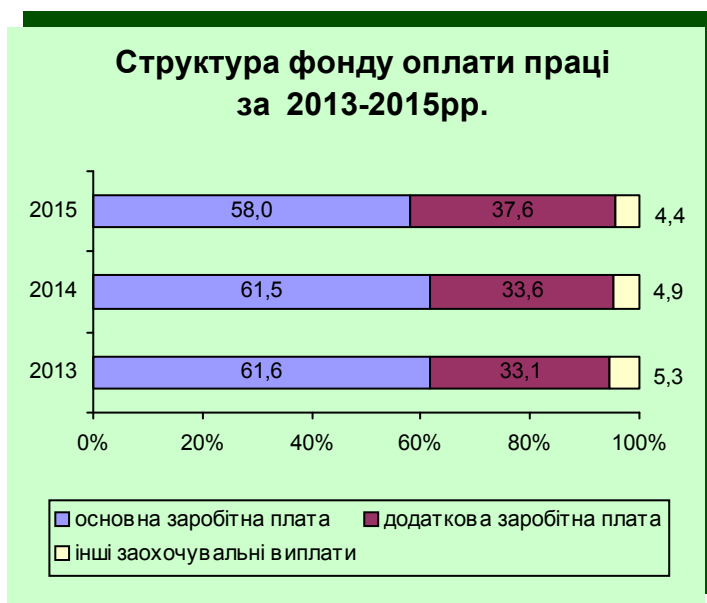
У грудні 2015р. 113,8 тис. осіб відпрацювали 50% і більше робочого часу, встановленого на цей місяць. Нарахування в межах мінімальної заробітної плати (1378 грн.) мали 4,4 тис. осіб або 3,8%. Найбільша частка таких працівників спостерігалась у видах економічної діяльності з низьким рівнем заробітної плати: в сфері надання інших видів послуг (11,9% цього виду діяльності), тимчасового розміщення й організації харчування (11,5%).

Водночас, серед працівників, які повністю відпрацювали місячну норму робочого часу (90,5 тис. осіб), цей показник становив відповідно 0,4 тис. осіб або 0,4%.

Заробітну плату понад 3000 грн. отримали 57,3% працівників. Переважна більшість таких працівників була зайнята у видах діяльності з високим рівнем оплати праці, зокрема, у сфері фінансової та страхової діяльності (83,0%), державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування (81,9%), а серед промислових видів діяльності – на підприємствах з виробництва автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів (100,0%), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (88,2%), з виробництва машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань (67,8%), виробництва комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (67,6%).

Нарахований фонд оплати праці штатних працівників, зайнятих на підприємствах, в установах та організаціях економіки області, за 2015р. становив 4298,5 млн.грн.

Наразі суттєвих змін у структурі фонду оплати праці штатних працівників за 2015р. не було: 58,0% становила основна заробітна плата (оплата за тарифними ставками, відрядними розцінками та посадовими окладами), 37,6% – додаткова заробітна плата (надбавки та доплати до тарифних ставок, премії за виробничі результати, компенсаційні виплати, що виплачуються згідно чинного законодавства). Питома вага інших заохочувальних та компенсаційних виплат (матеріальна допомога, соціальні пільги, тощо) залишилась незначною і склала 4,4% фонду оплати праці.

Серед видів економічної діяльності спостерігаються коливання частки основної заробітної плати в фонді оплати праці. Так, у сфері тимчасового розміщення і організації харчування, на підприємствах з надання інших видів послуг, у сільському господарстві, лісовому господарстві та рибному господарстві, у сфері інформації та телекомунікацій, наданні інших видів послуг і оптовій та роздрібній торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів, фонд оплати в основному складався з основної заробітної плати (оплати за тарифними ставками та посадовими окладами), яка становила 82,4–69,6%. І навпаки, в державному управлінні й обороні; обов'язковому соціальному страхуванні частка фонду основної заробітної плати не перевищувала 36,2%.

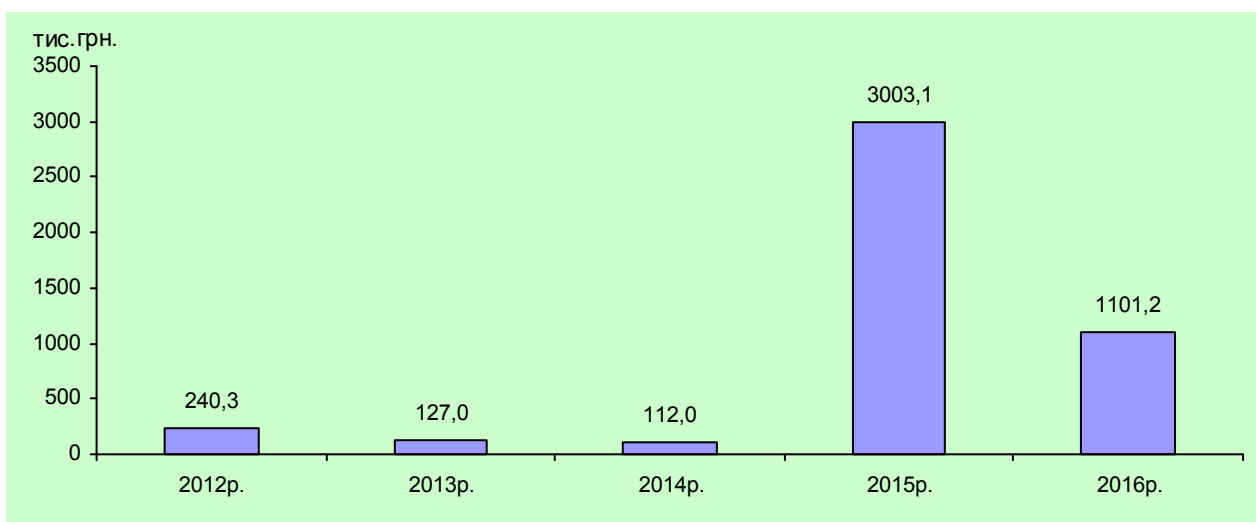
У видах діяльності з низькою часткою основної заробітної плати високий рівень заробітної плати досягався завдяки позатарифним виплатам різного характеру (матеріальна допомога, премія, тощо).

Стан виплати заробітної плати

На відміну від ситуації щодо погашення заборгованості по заробітній платі перед працівниками області, що склалася у 2014р., впродовж 2015р. відбулося значне скорочення обсягів боргу.

За 2015р. загальна сума **заборгованості з виплати заробітної плати** зменшилася у 2,7 раза, або на 1901,9 тис.грн. і на 1 січня 2016р. становила 1101,2 тис.грн.

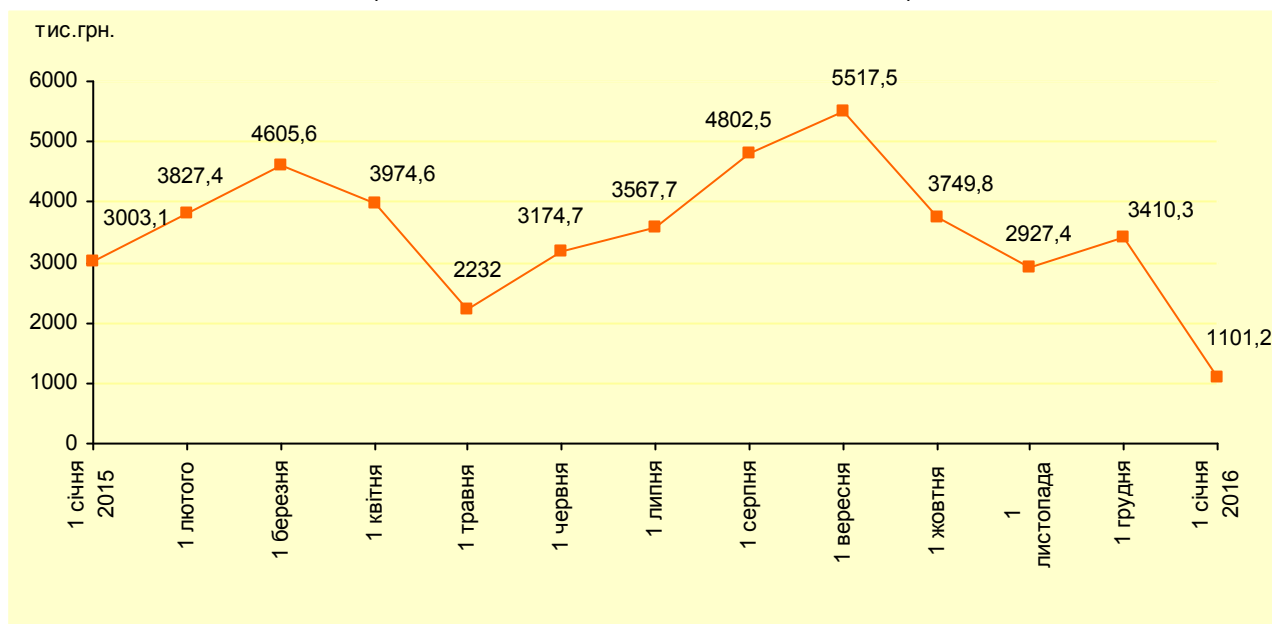
Динаміка заборгованості з виплати заробітної плати (станом на 1 січня)

Обсяг невиплаченої заробітної плати на початок січня п.р. дорівнював 0,2% фонду оплати праці, нарахovanого за грудень 2015р., на початок 2015р. – 0,8%.

Динаміка показника заборгованості з виплати заробітної плати впродовж 2015р. була неоднозначною: зростання з незначними коливаннями впродовж січня–вересня 2015р. і досягнення максимального значення на 1 вересня 2015р. змінилося поступовим зниженням показника до кінця 2015р. Динаміка зміни заборгованості протягом 2015р. наведена на графіку.

Динаміка заборгованості з виплати заробітної плати у 2015 році
(станом на 1 число відповідного місяця)

Станом на 1 січня п.р. значну частину заборгованості з виплати заробітної плати становили борги на підприємствах транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності (51,5% від загальної суми боргу).

Серед районів області найбільша частка боргу з виплати заробітної плати була в м.Чернівцях (65,7% загальної суми боргу по області) та Глибоцькому районі (32,5%).

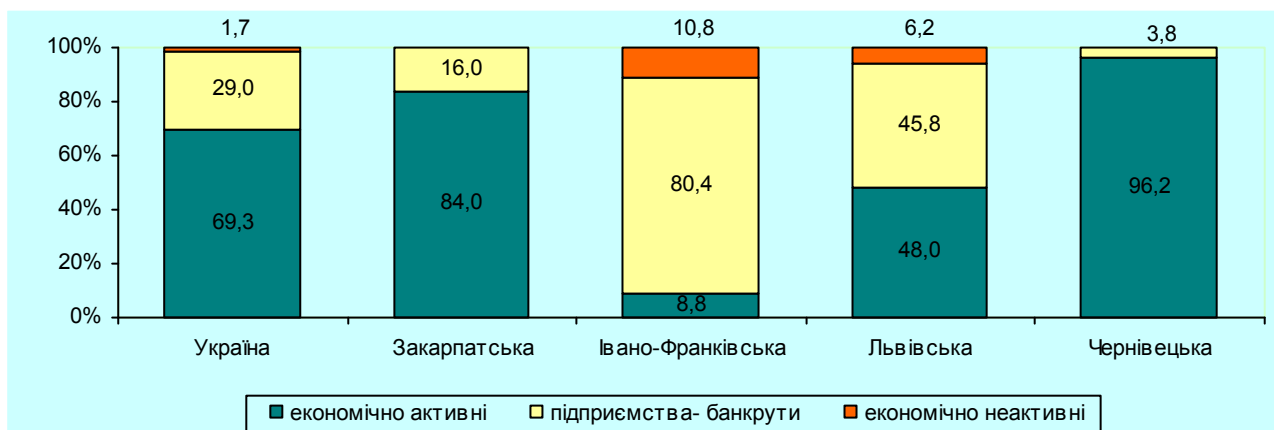
Розподіл загальної суми заборгованості з виплати заробітної плати за типами підприємств наведено в таблиці:

	(тис.грн.)			
	Заборгованість із виплати заробітної плати на:			
	1 січня 2016р.		1 січня 2015р.	1 січня 2014р.
усього	у % до 1 січня 2015р.			
Усього	1101,2	36,7	3003,1	112,0
у тому числі економічно активні підприємства	1059,0	38,0	2790,0	102,0
підприємства банкрути економічно неактивні підприємства	42,2	19,8	213,1	10,0
	–	–	–	–

У структурі загальної суми боргу на економічно активні підприємства припадало 96,2% боргу та 3,8% – на підприємства-банкрути. Заборгованість працівникам економічно активних підприємств на 1 січня п.р. становила 1059,0 тис.грн. і порівняно з 1 січня 2015р. зменшилася у 2,6 раза або на 1731,0 тис.грн.

Серед областей України, і зокрема, Карпатського економічного району. зберігається значна диференціація в структурі заборгованості з виплати заробітної плати.

Структура заборгованості з виплати заробітної плати за типами підприємств та за областями Карпатського економічного району на 1 січня 2016 року

Упродовж грудня 2015р. кількість працівників економічно активних підприємств, які вчасно не отримали заробітну плату, зменшилася у 2,1 раза і на 1 січня п.р. становила 351 особу або 0,3% від середньооблікової кількості штатних працівників, працюючих в області. Кожному із зазначених працівників не виплачено в середньому 3017 грн., що на 25,7% менше від розміру середньомісячної заробітної плати, нарахованої в грудні 2015р.

Станом на 1 січня п.р. відсутня заборгованість з виплати заробітної плати на економічно неактивних підприємствах.

Питання своєчасності розрахунків з працівниками по заробітній платі залишається пріоритетним напрямком діяльності органів виконавчої влади всіх рівнів. Роботу з погашення заборгованості з виплати заробітної плати в області контролюють обласна, міські та районні комісії з питань забезпечення своєчасності і повноти сплати податків, погашення заборгованості із виплати заробітної плати, пенсій, стипендій та інших соціальних виплат.

Висновки

Наведений в економічній доповіді аналіз показав, що при відносно стабільній кількості працівників, працюючих на підприємствах області, все ж відбувається перерозподіл робочої сили між сферами виробництва та надання послуг.

Середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника у 2015р. порівняно з 2014р. збільшилася на 18,3% і становила 3050 грн.

Індекс реальної заробітної плати за 2015р. порівняно з 2014р. становив 78,1%.

Для подальшого підвищення рівня заробітної плати та зайнятості населення в області органами виконавчої влади проводиться певна робота.

Забезпечено щомісячний моніторинг в сфері оплати праці на підприємствах різних форм господарювання, контроль за дотриманням державних мінімальних гарантій в сфері оплати праці.

Роботу з погашення заборгованості із виплати заробітної плати в області контролюють обласна, міські та районні комісії.

В.о. начальника Головного управління

Т.Г. Сарчинська

Методологічні пояснення

У цій доповіді **вміщена інформація, яка базується, в основному, на системі показників державної статистичної звітності підприємств, установ та організацій**, в яких здійснювались нарахування заробітної плати постійному або тимчасовому персоналу та сплачувались внески до фондів соціального страхування.

Середньооблікова кількість штатних працівників охоплює осіб, які перебувають у трудових відносинах з підприємством та отримують заробітну плату. У цій кількості не враховуються працівники, які зайняті на умовах договорів цивільно-правового характеру, сумісництва, а також тимчасово відсутні працівники, за якими зберігається місце роботи (перебувають у відпустках у зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку). Облік зазначених категорій працівників здійснюється окремо. Зайнятий працівник ураховується тільки один раз (за місцем основної роботи) незалежно від строку трудового договору та тривалості робочого часу.

Середня кількість працівників в еквіваленті повної зайнятості – розрахунковий показник, що характеризує умовну кількість працівників (робочих місць), які відпрацювали повний робочий день і яка необхідна для виконання встановленого (визначеного) обсягу робіт (послуг) підприємством.

Методика визначення цього показника базується на перерахунку оплаченого робочого часу всього персоналу (штатні працівники, сумісники, працюючі за договорами), який залучався до роботи у звітному періоді і отримував відповідну заробітну плату, в умовну кількість працівників, яких було б достатньо підприємству для виконання фактичного обсягу роботи, при умові зайнятості всіх працівників упродовж повного робочого дня (виходячи зі встановленої його тривалості).

Фонд оплати праці – нарахування працівникам у грошовій та натуральній формі за відпрацьований час або виконану роботу: тарифні ставки (посадові оклади), премії, доплати, надбавки, а також інші види оплати за невідпрацьований час. Включає обов'язкові відрахування із заробітної плати працівників: податок з доходів фізичних осіб, збір на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

До фонду оплати праці не відносяться: грошове забезпечення кадрових військовослужбовців та осіб рядового й начальницького складу, виплати, що здійснюються за рахунок коштів фонду державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів підприємства, а також відрахування, що здійснюються роботодавцем на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працівників.

Середньомісячна номінальна заробітна плата розраховується:

- на одного штатного працівника – шляхом ділення нарахованого фонду оплати праці штатних працівників за звітний місяць (період) на

середньооблікову кількість штатних працівників та на кількість місяців у цьому періоді;

- на одного працівника в еквіваленті повної зайнятості – шляхом ділення фонду оплати праці всіх працівників (штатних працівників, зовнішніх сумісників та працюючих за договорами цивільно-правового характеру) на середньооблікову кількість працівників в еквіваленті повної зайнятості;

- за одну оплачену годину – шляхом ділення суми нарахованого фонду оплати праці штатних працівників на кількість оплачених їм людино-годин за відповідний період.

Індекс реальної заробітної плати – характеризує зміну купівельної спроможності номінальної заробітної плати у звітному періоді порівняно з базисним під впливом зміни цін на споживчі товари та послуги і ставок податку з доходів фізичних осіб та обов'язкових відрахувань. Визначається діленням індексу нарахованої до виплати номінальної заробітної плати (без урахування податку на доходи з фізичних осіб та відрахувань до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування) на індекс споживчих цін за той же період.

Відпрацьований час вимірюється у людино-годинах працівників, які фактично працювали на підприємстві, включаючи тих, що були зайняті неповний робочий день (тиждень), виконували надурочну роботу, працювали у вихідні та святкові (неробочі) дні або понад місячну норму (поза графіком), а також людино-години роботи надомників.

Сума заборгованості з виплати заробітної плати – це сума невикраченої заробітної плати всім категоріям працівників, а саме: працівникам облікового складу, тим, хто не перебуває в обліковому складі підприємства (сумісники та працюючі за договорами), звільненим працівникам.

Заборгованою вважається сума, яка включає усі нарахування у грошовій та натуральній формі із фонду оплати праці, за винятком обов'язкових утримань (податок з доходу фізичних осіб та суми зборів на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що сплачує працівник), строк виплати якої минув до кінця місяця, у якому вона повинна бути виплачена.

Сума заборгованості із виплати заробітної плати узагальнюється за трьома типами підприємств і складається із суми боргу: економічно активних підприємств; підприємств банкрутів; економічно неактивних підприємств, які призупинили діяльність у попередні роки.

Заборгованість із соціальних виплат включає допомоги у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами, при народженні дитини та нещасним випадком на виробництві або професійним захворюванням, яке спричинило втрату працездатності.

Кількість працівників, яким вчасно не виплачено заробітну плату, включає штатних працівників облікового складу, яким строк виплати заробітної плати, встановлений колективним договором або банківською установою, минув до 1 числа звітного місяця незалежно від тривалості (кількості місяців) невикраченої заробітної плати.